

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 24 juni 2021, nr. 21169179, houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen tabakswittevlieg (Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen tabakswittevlieg, 2021-2)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend het gebruik van Verimark ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen *Bemisia tabaci*.

Artikel 2

De vrijstelling is slechts van toepassing indien de gebruiksvoorschriften in de bijlage bij dit besluit worden nageleefd.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 15 juli 2021 en vervalt op 11 november 2021.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen tabakswittevlieg, 2021-2.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze,
E. Veldhuis
Directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via 'mijn.rvo.nl'. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT VERIMARK (15 662)

Het middel is uitsluitend toegelaten als insectenbestrijdingsmiddel voor het professionele gebruik door middel van een druppelbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebiedenversie 2.1 Ctgb juni 2015) onder de hierna vermelde toepassingsvoorwaarden.

Toepassingsgebied	Te bestrijden organisme	Dosering ¹ middel per toepassing	Maximaal aantal toepassingen per 12 maanden	Maximaal aantal liter middel per ha per 12 maanden	Minimum interval tussen toepassingen in dagen	Veiligheidsstermijn in dagen of uiterst gewasstadium waarop toegepast mag worden
Tomaat (bedekte substraat-teelt)	Wittevlieg ²	33 ml/ 1.000 planten	4	3,3 L/ha	7	1

¹ Verlaging van de dosering is toegestaan, maar van het maximaal aantal toepassingen en de andere toepassingsvoorwaarden mag niet worden afgeweken. Werkzaamheid is bij lagere dosering niet beoordeeld.

² tabakswittevlieg (*Bemisia tabaci*)

Toepassingsvoorwaarden

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat aanvullend op de 95% zuiveringsplicht een wachttijd van tenminste 90 dagen te hanteren na het toedienen van het middel Verimark alvorens het drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie wordt geloosd. De teler moet dit kunnen aantonen aan de hand van de in het register vastgelegde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de geregistreerde en gerapporteerde hoeveelheid geloosd drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie.

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een noodsituatie die op geen enkele andere redelijke manier te beheersen is.

2 Adviezen

2.1 Noodsituatie

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van een noodsituatie.

Gevaar

Tabakswittevlieg (*Bemisia tabaci*) (directe schade)

Het niet kunnen toepassen van een middel op basis van cyantraniliprole leidt tot een verstoring van het geïntegreerd gewasbeschermingssysteem in de teelt van tomaat. Telers hebben onvoldoende mogelijkheden om tabakswittevlieg te beheersen. Ze zullen genoodzaakt zijn te corrigeren met middelen tegen tabakswittevlieg, die een nadelig effect hebben op de biologische bestrijders. Belangrijke andere plagen zoals spint en trips kunnen zich dan ontwikkelen. Vervolgens zal de teler ook hierop corrigeren met chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Alternatieven

De vrijstellingsaanvraag betreft het in stand houden van geïntegreerde gewasbescherming door het gebruik van een middel dat integreerbaar is met biologische bestrijders.

Maatregelen

Er zijn diverse preventieve, teeltechnische en niet-chemische maatregelen beschikbaar voor de beheersing van tabakswittevlieg, waarvan het starten met schoon uitgangsmateriaal belangrijk is. Beschikbare hygiënemaatregelen zijn het opruimen van plantmateriaal/gewasresten, aanhouden van een wachttijd, verwijderen van waardplanten in en rond de kaspercelen, reinigen van kassen, bedrijfsruimten en ander materiaal bij de teeltwisseling. Het plaatsen van insectengaas in de luchtruimen voorkomt het invliegen van tabakswittevlieg, maar kan het kasklimaat negatief beïnvloeden. Deze maatregel wordt nog niet algemeen toegepast.

Biologische bestrijders vormen de basis van de plaagbeheersing in de teelt van tomaat. Roofwantsen (*Macrolophus pygmaeus* of *Orius*) worden ingezet en zijn vooral effectief tegen wittevlieg en trips. Ook roofmijten worden ingezet ter beheersing van schadelijke mijten en wittevlieg. Sluipwespen (*Encarsia formosa* en *Eretmocerus eremicus*) worden intensief ingezet door telers om de populatieopbouw van wittevlieg af te remmen, maar zijn niet geschikt om haarden op te ruimen.

Toegelaten middelen, goedgekeurde basisstoffen en voormalige RUBmiddelen:

In de bedekte teelt van tomaat zijn middelen beschikbaar op basis van de volgende micro-organismen: *Beauveria bassiana* ATCC74040, *Beauveria bassiana* stam GHA, *Lecanicillium muscarium* stam Ve6 en *Isaria fumosorosea* Apopka stam 97.

De middelen op basis van micro-organismen dragen bij aan de beheersing van tabakswittevlieg. De resultaten zijn afhankelijk van de omstandigheden tijdens en na het toepassen en kunnen daardoor variabel zijn.

In de bedekte teelt van tomaat zijn middelen op basis van azadirachtin, flupyradifurone, spiromesifen, teflubenzuron (opgebruiktermijn 30-5-2021), pyriproxyfen, deltamethrin, thiaclopid (opgebruiktermijn tot 3-2-2021), sulfoxaflor, maltodextrine, vetzuren (kaliumzouten) en sinaasappelolie toegelaten als gewasbehandeling. Daarnaast zijn middelen op basis van thiaclopid (opgebruiktermijn tot 3-2-2021) en imidaclopid (opgebruiktermijn tot 1-1-2022) toegelaten voor de beheersing van wittevlieg via druppelbehandelingen. Deze zijn toegestaan van maart tot en met december.

De beschikbare middelen die werkzaam zijn tegen adulten van tabakswittevlieg zijn niet goed integreerbaar. Ze hebben, afhankelijk van het middel, een negatief effect op een of meerdere van de biologische bestrijders (galmug, roofmijt, roofwantsen (larven) en sluipwespen) die in het geïntegreerd gewasbeschermingssysteem worden ingezet. De met biologische bestrijders integreerbare middelen kunnen tabakswittevlieg niet afdoende beheersen.

Bijzondere omstandigheden

De vrijstellingsaanvraag betreft een vrijstelling voor een middel in het kader van het in stand houden van geïntegreerde gewasbescherming.

Op 9 oktober 2018 heeft de Europese Commissie besloten de goedkeuring van de actieve stof pymetrozine niet te vernieuwen. Op basis hiervan heeft het Ctgb besloten de toelating van middelen op basis van pymetrozine te beëindigen, met een opgebruiktermijn tot 30-1-2020. Het middel op basis van deze werkzame stof was een integreerbaar middel in de bedekte teelt van tomaat.

De werkzame stof cyantraniliprole in het aangevraagde middel is op de lijst van goedgekeurde werkzame stoffen van Verordening (EG) nr. 1107/2009 geplaatst per 14-09-2016 en past binnen een geïntegreerd gewasbeschermingssysteem. Op basis van beschikbare openbare informatie over neveneffecten in de glastuinbouw wordt het risico van het aangevraagde middel ingeschat als niet of weinig gevaarlijk voor biologische bestrijders. De sector en toelatinghouder leveren inspanningen om te komen tot een oplossing. Er is perspectief voor de toelating van een middel in de bedekte teelt van tomaat. Het middel is voor de aangevraagde toepassing niet beschikbaar in de periode van de vrijstellingsaanvraag.

Tot december 2019 was ToCV een quarantaine organisme die op grond van richtlijn 2000/29/EG. ToCV wordt overgebracht door de adulten van kaswittevlieg en tabakswittevlieg. In de periode van 22 december 2017 tot en met 30 december 2019 is vijfmaal een ambtshalve vrijstelling verleend voor diverse middelen op basis van thiaclopid, pyridaben of cyantraniliprole ter bestrijding van de vector van ToCV. Vanaf december 2019 is ToCV geen quarantaine-organisme meer en is er geen wettelijke verplichting om maatregelen te nemen om vestiging en/of verspreiding te voorkómen. In 2020 is het middel na een reguliere aanvraag in het kader van het in stand houden van geïntegreerde gewasbescherming vrijgesteld tegen tabakswittevlieg (directe schade).

Conclusie

De NVWA komt tot volgende conclusies:

- Een landbouwtechnisch doelmatige geïntegreerde bedekte substraatteelt van (belichte en onbelichte) tomaat in Nederland wordt bedreigd door tabakswittevlieg (directe schade);
- Een landbouwtechnisch doelmatige geïntegreerde substraatteelt van (belichte en onbelichte) tomaat is met het beschikbare pakket aan middelen en maatregelen niet mogelijk;
- Het aangevraagde middel draagt bij aan de instandhouding van geïntegreerde gewasbescherming. De toelatinghouder levert inspanningen om te komen tot een oplossing. Er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van cyantraniliprole in de bedekte substraatteelt van tomaat binnen de gestelde termijn waardoor een kortstondig noodverband gerechtvaardigd is.

De tijdelijke vrijstelling van Verimark voor het beheersen van tabakswittevlieg in de bedekte substraatteelt van tomaat (belichte en onbelichte) voldoet aan de criteria voor een noodsituatie.

2.2 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Voldoet aan de eisen.

Volksgezondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Voldoet aan de eisen.

Ecotoxiciteit

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat aanvullend op de 95% zuiveringsplicht een wachttijd van tenminste 90 dagen te hanteren na het toedienen van het middel Verimark alvorens het drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie wordt geloosd. De teler moet dit kunnen aantonen aan de hand van de in het register vastgelegde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de geregistreerde en gerapporteerde hoeveelheid geloosd drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie.

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Conclusie

Het College constateert dat met risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen het risico voldoende gereduceerd kan worden voor de substraatteelt van tomaat.

Advies

Gezien het risico adviseert het College een vrijstelling ex artikel 38 Wgb van het gewasbeschermingsmiddel Verimark in de bedekte substraatteelt van tomaat te verlenen onder vermelding van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat aanvullend op de 95% zuiveringsplicht een wachttijd van tenminste 90 dagen te hanteren na het toedienen van het middel Verimark alvorens het drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie wordt geloosd. De teler moet dit kunnen aantonen aan de hand van de in het register vastgelegde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de geregistreerde en gerapporteerde hoeveelheid geloosd drainwater, drainagewater of het spoelwater van filters van een waterdoseringsinstallatie.

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

3 Overwegingen

Een tijdelijke herhaalde vrijstelling in het kader van het in stand houden van geïntegreerde gewas-

bescherming van het gewasbeschermingsmiddel Verimark is gewenst, omdat zonder deze vrijstelling de bedekte substraatteelt van tomaat op geen enkele andere redelijke wijze te beschermen is tegen tabakswittevlieg. Hierdoor wordt de doelmatige teelt van tomaat bedreigd. Belanghebbenden spannen zich in om op korte termijn te beschikken over een regulier toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risico reducerende maatregelen overgenomen die door het Ctgb zijn voorgesteld.

Vrijstelling voor de toepassing van Verimark in de bedekte substraatteelt van tomaat werd eerder verleend:

- 9 februari 2021, Staatscourant nr. 7678;
- 15 juli 2020, Staatscourant nr. 38985;

Ambtshalve vrijstellingen voor de toepassing van Verimark in de bedekte substraatteelt van tomaat werden eerder verleend:

- 27 augustus 2019, Staatscourant nr. 46726;
- 26 februari 2019, Staatscourant nr. 10205;
- 26 juli 2018, Staatscourant nr. 42136.

4 Besluit

De adviezen van de NVWA en het Ctgb overnemend, heb ik in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Verimark ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen tabakswittevlieg.

Dit besluit treedt in werking op 15 juli 2021 en vervalt op 11 november 2021.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze,
E. Veldhuis
Directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*